

दीप्यते । स च कामः इदं सर्वं जगत् प्रतिलक्ष्य पप्रथे प्रथितो-
ऽभूत् । वशी स्ववशः सन् ऋतून् वसन्तादीन् उत्सृजते उत्कर्षेण निर्मिमीते ॥

अथ षड्विंशीमाह । “कामस्तदग्रे समवर्त्तताधि । मनसो
रेतः प्रथमं यदासीत् । सतो बन्धुमसति निरविन्दन् । हृदि
प्रतीक्ष्या कवयो मनीषा” इति । ईश्वरकामस्तुतिरियम् ।
तस्यान्तर्मनसि कामः समवर्त्तते इदं सृजेयमिति हि ब्राह्मणं
प्रजापतेः कामः तदानीं अग्रे जगत्सृष्टिसमये समवर्त्तत प्रा-
दुरभूत् । इदं सर्वं सृजेयमिति प्रजापतेर्मनसः प्रथमं यद्रेत
आसीत् कामरूपं तं कामस्य सृजतः जगतः कार्यभूतं बन्धुं
निदानभूतं असति कारणभूते प्रजापतौ स्थितं कवयो निर-
विन्दन् निष्कृष्य विन्दन् । केनोपायेनेति तदुच्यते, हृदि प्रतीक्ष्या
कवयः स्वे स्वे हृदये मनीषया योगसंस्कृतया बुद्ध्या प्रतीक्ष्या
जगत्कारणमिति निश्चितवन्तः प्रजापतेः काम एव सृष्टिका-
रणमिति काम एव कारणमव्यक्तत्वादसदित्युच्यते । कार्यं तु
व्यक्तत्वात् सदित्युच्यते । एतच्च मन्त्रद्वयं दिवश्येनीष्टिषु द्वितीय-
स्यामिष्टौ याज्यानुवाक्यारूपेण विनियोजनीयम् । अतएव तत्र
प्रतीकद्वयमास्नातम्, कामो भूतस्य कामस्तदग्र इति ॥

अथ सप्तविंशीमाह । “त्वया मन्यो सरथमारुजन्तः । हर्ष-
माणासो धृषता मरुत्वः । तिग्मेषव आयुधा म॥शिशानाः ।
उपप्रयन्ति नरो अग्निरूपाः” [१०] इति । मरुच्छब्देन वेगो
लक्ष्यते, हे मरुत्वः वेगयुक्त मन्यो क्रोध त्वया प्रेरिताः नरो